

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. ความหมายของแรงจูงใจ
2. ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจกับกระบวนการของแรงจูงใจกับการเรียนภาษาอังกฤษ
3. แรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ
4. ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
5. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. บทสรุป

ความหมายของแรงจูงใจ

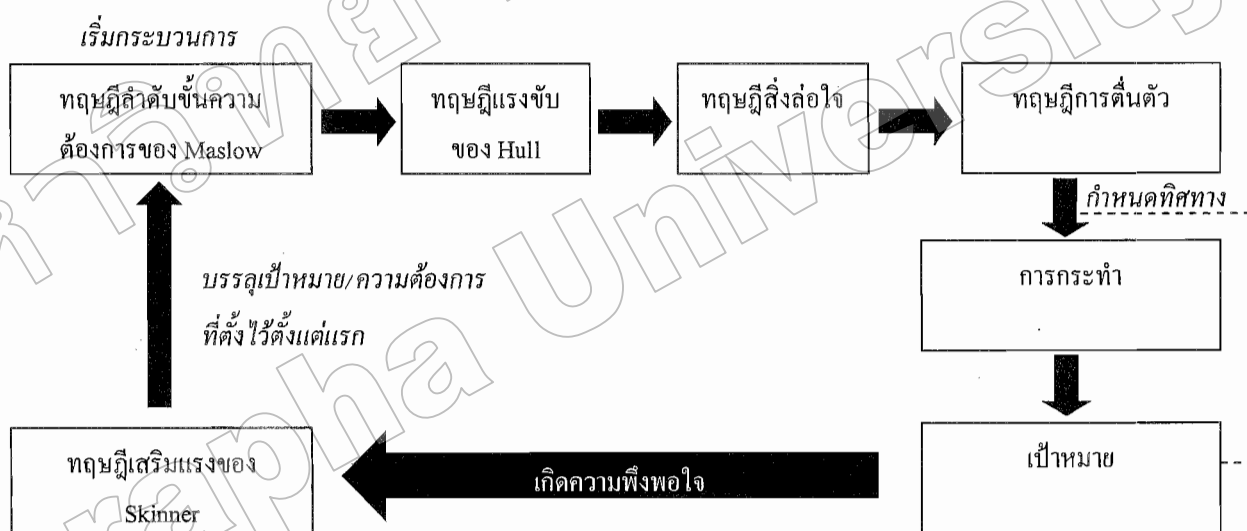
ความหมายของแรงจูงใจตามแนวคิดของ Gardner, Temblay and Masgoret (1997 cited in Teauratanagul, 2006, p. 4) “แรงจูงใจ (Motivation) มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า Movere หมายความว่า To move แปลว่าการเคลื่อนที่หรือเคลื่อนไหว ประกอบด้วย พลัง แนวทางการไปสู่ และการประทับประคอง” ซึ่งเมื่อบุคคลใดได้รับสิ่งเร้าแล้วพบว่าสิ่งนั้นมีความสำคัญกับตัวเขา เขาก็จะใส่พลังหรือความพยายามลงไป โดยคำนึงถึงเป้าหมายและมีการประทับประคองให้กิจกรรมนั้นคงอยู่ต่อไป (Cherrington, 1989) สอดคล้องกับ Lovell (1980, p.109) ที่ว่า “แรงจูงใจเป็นกระบวนการโน้มน้าวให้บุคคลเกิดความพยายามเพื่อตอบสนองความต้องการให้บรรลุผลสำเร็จ” และ Baron (1986) ได้สนับสนุนข้อคิดเห็นดังกล่าวสรุปได้ว่าแรงจูงใจมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลและนำไปสู่เป้าหมาย เพราะแรงจูงใจเป็นความรู้สึกนึกคิดที่จะกระทำการใดสิ่งหนึ่งที่เกิดจากความต้องการของตนเอง สอดคล้องกับ สุชา จันทรเฒ (2540) ให้เหตุผลสนับสนุนว่า เนื่องจากแรงจูงใจเป็นแรงขับที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการที่นำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และ พงษ์พันธ์ พงษ์โสกา (2542) ที่ว่าเมื่อแรงจูงใจเป็นสิ่งเร้าให้มีพฤติกรรมไปสู่จุดหมายปลายทาง ดังนั้นถ้ามีระดับแรงจูงใจมากก็จะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมมากเช่นกัน

เมื่อพิจารณาความหมายแรงจูงใจที่กล่าวไปข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าแรงจูงใจเป็นแรงขับหรือแรงกระตุ้นที่เกิดจากความคิดที่มีเป้าหมาย ผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมนุษย์ แรงจูงใจ

จึงเป็นสิ่งที่สำคัญ หากมีแรงจูงใจที่ดีก็จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่าถ้ามีแรงจูงใจที่ดีในการเรียนภาษาก็จะส่งผลต่อความสามารถทางภาษาในทางที่ดีด้วย

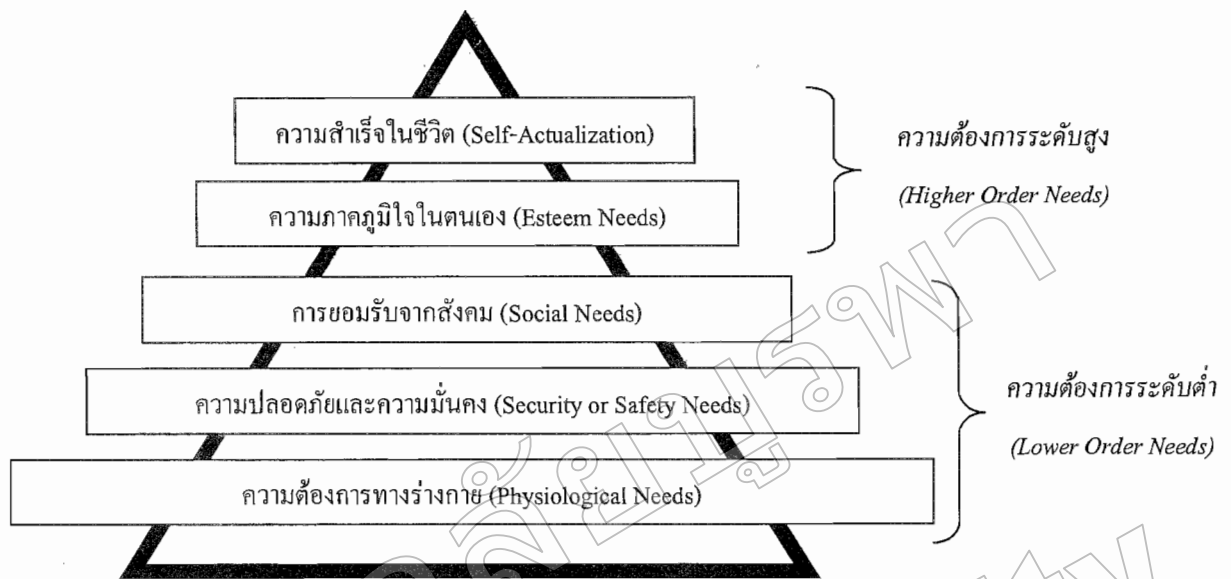
ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจกับกระบวนการของแรงจูงใจกับการเรียนภาษาอังกฤษ

จุดเริ่มต้นของแรงจูงใจเกิดจากกระบวนการภายในจิตใจ ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมบางอย่าง เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นการกระทำที่เกิดจากความตั้งใจในการทำงานโดยไม่รู้สึกว่าตนเองถูกบีบบังคับให้กระทำ ในหัวข้อนี้ ผู้วิจัยอธิบายถึงความสัมพันธ์ของแต่ละทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษา ที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการเกิดและผลของแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งสามารถสรุปให้เห็นได้ดังภาพที่ 1 และอธิบายตามลำดับของทฤษฎีทั้งหมดได้ดังต่อไปนี้



ภาพที่ 1 ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจกับกระบวนการเกิดแรงจูงใจ

ในภาพที่ 1 อธิบายได้ว่า แรงจูงใจเริ่มเกิดขึ้นจากการกระตุ้นภายในจิตใจ ซึ่งเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow (McShane & Von Glinow, 2000, p. 597) เป็นทฤษฎีจูงใจที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย ที่กำหนดโดยนักจิตวิทยาที่ชื่อ Abraham Maslow สรุปได้ว่า ความต้องการของมนุษย์มีลักษณะเป็นลำดับขั้น โดยเรียงจากระดับต่ำสุดไปยังระดับสูงสุด เมื่อความต้องการในระดับหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์ก็จะมีความต้องการอื่นในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ดังแสดงในภาพที่ 2



ภาพที่ 2 ลำดับขั้นความต้องการของ Maslow

ในภาพที่ 2 อธิบายได้ว่า ลำดับขั้นความต้องการของ Maslow แบ่งความต้องการของมนุษย์ไว้ 2 ระดับ คือ 1. ความต้องการในระดับต่ำ (Lower Order Needs) ประกอบด้วย ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เพื่อความอยู่รอด เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค อากาศ น้ำดื่ม การพักผ่อน เป็นต้น ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (Security or Safety Needs) เมื่อสามารถตอบสนองความต้องการทางร่างกายได้แล้ว ก็จะเพิ่มความต้องการในระดับที่สูงขึ้นไป เช่น ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความต้องการความมั่นคงในชีวิตและหน้าที่การงาน และความต้องการความผูกพันหรือการยอมรับทางสังคม (Social Needs) คือมีความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ เช่น ความต้องการให้และได้รับซึ่งความรัก ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ความต้องการได้รับการยอมรับ เป็นต้น 2. ความต้องการในระดับสูง (Higher Order Needs) ประกอบด้วย ความต้องการการยกย่อง (Esteem Needs) หรือความภาคภูมิใจในตนเอง คือต้องการให้ผู้อื่นยกย่องตนเอง เป็นที่น่านับถือและได้รับสถานะทางสังคมที่ดี เช่น ความต้องการได้รับความเคารพนับถือ ความต้องการมีความรู้ความสามารถ เป็นต้น และความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self-actualization) อันเป็นความต้องการสูงสุดของแต่ละบุคคล เช่น ความต้องการที่จะทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จ ความต้องการทำทุกอย่างเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง เป็นต้น

หลังจากนั้นเมื่อมีจุดเริ่มต้นของจุดมุ่งหมายในการเรียนภาษาต่างประเทศที่พิจารณาได้จากความต้องการลำดับขั้นของ Maslow แล้ว ความต้องการเหล่านี้จะเป็นแรงขับที่ผลักดันให้เรียนภาษาต่างประเทศ ซึ่งสามารถอธิบายได้จากทฤษฎีแรงขับของ Hull (1943) เป็นทฤษฎีที่เน้นถึง

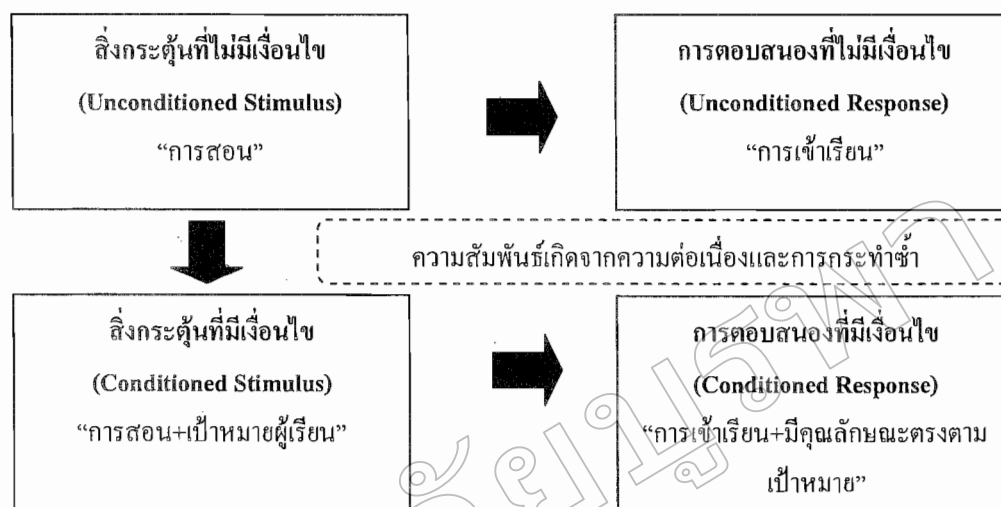
ความสำคัญของปัจจัยทางชีวภาพ แรงขับเป็นสภาวะทางจิตใจที่ทำให้ร่างกายตื่นตัวและพร้อมจะทำอย่างใดอย่างหนึ่งให้กลับคืนสู่สภาพสมดุลหรือเข้าสู่กระบวนการลดแรงขับ (Drive Reduction) คือ แรงขับจะผลักดันให้เกิดพฤติกรรมต่อความต้องการที่เกิดขึ้น เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองแล้วจะทำให้แรงขับลดลงและกลับคืนสู่สภาวะปกติ แรงขับแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ 1. แรงขับปฐมภูมิ (Primary Drives) เป็นแรงขับที่เกิดจากความต้องการพื้นฐานทางชีวภาพ เกิดขึ้นเองโดยไม่ต้องเรียนรู้ เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ และ 2. แรงขับทุติยภูมิ (Secondary Drives) เป็นแรงขับที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ โดยการวางเงื่อนไขหรือวิธีการเรียนรู้แบบใด ๆ แรงขับประเภทนี้เมื่อเกิดแล้วจะจูงใจคนให้กระทำการต่าง ๆ ราวกับว่าความต้องการไม่เคยได้รับการตอบสนอง ตัวอย่างเช่น คนเราเรียนรู้ว่าความสามารถทางภาษามีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการลดแรงขับปฐมภูมิ คือสามารถลดความต้องการในด้านชีววิทยาได้ เช่น ความต้องการความมั่นคงในชีวิต และสิ่งที่จะทำให้มีความมั่นคงคือเงินและการทำงาน ดังนั้นการมีเงินเดือนที่สูงและการทำงานที่ดีจึงเป็นแรงขับทุติยภูมิ จะจูงใจให้เรียนภาษาต่างประเทศเพื่อให้ได้เงินและการทำงานที่ดี นอกจากนี้ อารี พันธมณี (2534, หน้า 186-187) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า “แรงขับเพื่อการศึกษา (Educational Drives) เป็นแรงขับที่จูงใจให้บุคคลเกิดความอยากรู้อยากเห็น พยายามศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ ตลอดเวลา พยายามแสวงหาคำตอบหรือหาข้อเท็จจริง เช่น การไปโรงเรียนเพื่อเรียนหนังสือ มักจะมีคำถามถามครูเมื่อเกิดปัญหาข้องใจ เป็นต้น”

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า แรงขับมีผลต่อการศึกษาถือเป็นแรงผลักดันทางระบบชีววิทยาให้เกิดการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ โดยแรงขับเหล่านี้จะมีสิ่งล่อใจเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ สามารถอธิบายได้จากทฤษฎีสิ่งล่อใจ (Incentive Theory) ซึ่ง Cherry (2011) ได้อธิบายไว้ว่าการที่ผู้คนได้รับการจูงใจให้เกิดพฤติกรรมเพราะปัจจัยภายนอก (External Rewards) ตัวอย่างเช่น คุณอาจจะได้รับการจูงใจให้มาเรียนทุกวันด้วยคะแนนการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สอดคล้องกับ วินัย เพชรช่วย (2552) ที่ว่าปัจจัยภายนอกหรือสิ่งแวดล้อมที่จูงใจให้มุ่งไปหาสิ่งนั้น โดยการกระทำทั้งหลายของพวกเราล้วนเป็นการกระทำเพื่อแสวงหาสิ่งที่พอใจ (Positive Incentives) และหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่พอใจ (Negative Incentives) การที่คนมีพฤติกรรมแตกต่างกันหรือพฤติกรรมของคนคนหนึ่งไม่เหมือนเดิมเมื่อเปลี่ยนสถานการณ์ไป ขึ้นอยู่กับสิ่งล่อใจที่มีแตกต่างกันหรือมีค่านิยมและให้คุณค่า (Values) ต่อสิ่งล่อใจไม่เหมือนกัน ถ้าคนคิดว่าการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง จะได้รับผลที่คุ้มค้ำกับความคาดหวัง เขาก็จะมีแรงจูงใจให้กระทำการที่คิดนั้น คุณค่าของสิ่งล่อใจเกิดขึ้นได้ทั้งจากปัจจัยทางชีวภาพและทางความคิด เช่น คะแนนพิเศษอาจจะมีค่าและจูงใจต่อคนที่สอบตกมากกว่าคนที่สอบผ่านแล้ว

สิ่งล่อใจจะเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดความพยายามในการกระทำมากขึ้นหรือเกิดการตื่นตัว สามารถอธิบายได้จากทฤษฎีการตื่นตัว (Activation or Arousal Theory) โดย Lindsley (1951, pp. 473-516) ว่า “การกระตุ้น (Activation) ไม่ใช่แค่การทำให้เกิดเท่านั้น แต่ยังรวมถึงระดับพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

ด้วย โดยแต่ละคนเรียนรู้ที่จะหาสิ่งที่ตนพึงพอใจ และหลีกเลี่ยงที่จะทำให้ตนเองเป็นทุกข์ หรือกระทำพฤติกรรมบางอย่างเพื่อรักษาระดับการตื่นตัวที่พอเหมาะ (Optimal Level of Arousal: OLA) ซึ่งในความเป็นจริงแล้วแต่ละคนก็มีระดับการตื่นตัวที่พอเหมาะแตกต่างกันไป” สอดคล้องกับ Lee (1996) ที่ว่าสมองของเราจะตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่แตกต่างกันเพราะความหลากหลายของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งพยายามรักษาระดับการตื่นตัวที่พอเหมาะ (OLA) คือการกระตุ้นที่น้อยเกินไปอาจทำให้เบื่อ แต่ถ้ามากเกินไปก็ทำให้เกิดความกระวนกระวายขึ้น ซึ่ง วินัย เพชรช่วย (2552) ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับระดับการตื่นตัวไว้ว่า ระดับการตื่นตัวสามารถเพิ่มขึ้นจากสิ่งเร้าที่รุนแรงหรือเป็นเหตุการณ์ใหม่ ๆ โดยระดับการตื่นตัวที่มากจะทำให้บุคคลกระวนกระวายใจเกินไปและไม่มีสมาธิในการกระทำเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ดี แต่ถ้าระดับการตื่นตัวปานกลางจะทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ในทางกลับกัน ถ้าระดับการตื่นตัวต่ำเกินไป ประสิทธิภาพในการทำงานจะต่ำลง ตัวอย่างในกรณีนี้ คือ ผู้สอนในชั้นเรียน โดยกำหนดเวลาส่งในชั่วโมงเรียน จะทำให้ผู้เรียนมีระดับการตื่นตัวที่มากเกินไปเพราะต้องรีบเร่งทำงานส่งให้ทันกำหนด ซึ่งผู้เรียนอาจจะไม่มีสมาธิหรือทำผลงานออกมาได้ไม่ดีเท่าที่ควร แต่ถ้าผู้สอนให้เวลาในการทำงานส่งอย่างเหมาะสม ผู้เรียนก็จะมียกระดับการตื่นตัวปานกลาง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีสมาธิและสามารถทำผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามถ้าผู้สอนให้เวลาในการทำงานนานเกินไป ผู้เรียนก็จะมียกระดับการตื่นตัวที่ต่ำ ไม่กระตือรือร้นในการหาความรู้เพื่อทำงานและขาดความต่อเนื่องในการทำงานได้

หลังจากที่บุคคลเกิดการตื่นตัวจากสิ่งล่อใจที่ได้รับแล้ว ก็จะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมเพื่อบรรลุเป้าหมาย โดยเป้าหมายเป็นตัวกำหนดทิศทางของการกระทำว่าจะดำเนินการด้วยวิธีการใด และถ้าการกระทำใดที่ทำแล้วประสบความสำเร็จ เกิดความพึงพอใจในการกระทำนั้น ก็จะส่งผลให้เกิดการเสริมแรงที่จะกระทำเพื่อตอบสนองความต้องการต่อไป ทั้งนี้ Skinner (1938) ได้กล่าวถึงเงื่อนไขของการเสริมแรง (Reinforcement Contingency) ที่มีผลต่อการควบคุมพฤติกรรมมนุษย์ไว้ว่า ถ้าเรารู้เงื่อนไขของการเสริมแรงได้ก็สามารถจะจูงใจบุคคลเหล่านั้นได้ ซึ่งทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก (Classical Conditioning Theory) โดยนักจิตวิทยาชาวรัสเซียชื่อ Pavlov เป็นทฤษฎีหนึ่งของการเสริมแรงในการเรียน กล่าวถึงกระบวนการต่อเนื่องที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งกระตุ้นและการตอบสนอง เมื่อใส่สิ่งกระตุ้นที่ไม่มีเงื่อนไข (Unconditioned Stimulus) ก็จะเกิดการตอบสนองที่ไม่มีเงื่อนไข (Unconditioned Response) เป็นการตอบสนองที่เกิดขึ้นเป็นปกติกับสิ่งกระตุ้นนั้น แต่เมื่อเกิดการใส่เงื่อนไขให้กับสิ่งกระตุ้นกลายเป็นสิ่งกระตุ้นที่มีเงื่อนไข (Conditioned Stimulus) และมีการกระทำอย่างต่อเนื่องและซ้ำไปซ้ำมา ก็จะเกิดการตอบสนองที่มีเงื่อนไข (Conditioned Response) ขึ้น ซึ่งในการเรียนที่มีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจะต้องได้รับการเสริมแรงที่เหมาะสม ตัวอย่างเช่น



ภาพที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งกระตุ้นและการตอบสนอง

ดังภาพที่ 3 อธิบายได้ว่า เมื่อผู้สอนใส่สิ่งกระตุ้นที่ไม่มีเงื่อนไข คือ การสอน ก็จะได้รับการตอบสนองที่ไม่มีเงื่อนไขจากผู้เรียน คือ การเข้าเรียน และผู้เรียนได้ความรู้ อย่างเช่น การสอนวิชาการพูดภาษาอังกฤษ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน ผู้เรียนได้ความรู้เกี่ยวกับการพูดภาษาอังกฤษในทางกลับกัน หากผู้สอนเพิ่มเงื่อนไขในสิ่งกระตุ้น คือ เป้าหมายผู้เรียน กลายเป็นสิ่งกระตุ้นที่มีเงื่อนไข คือ การสอนที่กำหนดเป้าหมายผู้เรียน ผู้สอนก็จะได้รับการตอบสนองที่มีเงื่อนไขจากผู้เรียน คือ การเข้าเรียน และผู้เรียนได้ความรู้ไปในทิศทางเดียวกัน และมีคุณลักษณะในความรู้ที่ตรงตามที่ต้องการ อย่างเช่น การสอนวิชาการพูดภาษาอังกฤษที่ผู้สอนกำหนดเป้าหมายผู้เรียนหลังจากสิ้นสุดการเรียนการสอนไว้ว่า ผู้เรียนสามารถสนทนาเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์และมีการออกเสียงที่ถูกต้อง เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน ผู้เรียนได้ความรู้เกี่ยวกับการพูดภาษาอังกฤษและสามารถมีคุณลักษณะในความรู้ที่ตรงตามที่ผู้สอนกำหนดไว้

ทั้งนี้ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกที่กล่าวไปนั้น เป็นเงื่อนไขเสริมแรงจากผู้สอน ซึ่งเงื่อนไขเสริมแรงของผู้เรียนที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ภาษาของ Cecco (1974) แบ่งเป็น 2 ลักษณะ สรุปได้ว่า เงื่อนไขแรกเกิดจากภายในตัวผู้เรียน (Internal Conditions) ประกอบด้วย ความรู้ความหมายของคำและการเลือกใช้คำได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ และเงื่อนไขที่สองเกิดขึ้นภายนอก (External Conditions) ประกอบด้วย ได้รับการชี้แนะการเรียนเพื่อจุดมุ่งหมายของการเรียนและต้องมีการฝึกหัดเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาและคงสภาพอยู่ได้นาน ถ้าผู้เรียนได้รับการเสริมแรง เช่น การได้รับคำชื่นชม รางวัล หรือมีประสบการณ์ที่พึงพอใจกับการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ก็จะทำให้เกิดความพยายามในการพัฒนาความสามารถทางภาษามากขึ้น อีกทั้งหากผู้เรียนสามารถหาสิ่งที่ขัดขวางความจำหรือการเรียนรู้ของตนเองได้ ก็จะทำให้เข้าใจถึงการพัฒนาการใช้ภาษาของตนเอง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจที่กล่าวมาข้างต้นนี้ สรุปได้ว่ากระบวนการของแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษเกิดจากความต้องการ (Needs) และกำหนดเป็นเป้าหมายในการเรียน เช่น ความภาคภูมิใจ ความมั่นคง หรือเพื่อความอยู่รอด อาจต่างกันไปตามสภาพสังคมและประสบการณ์ เป็นแรงจูงใจในการเรียนนำไปสู่แรงขับ (Drives) ที่เป็นหนทางและส่งเสริมความพยายามในการเรียน เพื่อจุดประสงค์การมีความสามารถทางภาษาที่ดีเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ โดยอาศัยสิ่งล่อใจ (Incentives) กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม เช่น รางวัล คะแนน หรือคำชื่นชม ส่งผลให้เกิดการตื่นตัว (Arousal) พร้อมทั้งจะกระทำพฤติกรรม ทั้งนี้แล้วแต่ละบุคคลมีระดับการตื่นตัวต่อสิ่งล่อใจที่แตกต่างกัน แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ สูง กลาง และต่ำ ซึ่งระดับกลางเป็นระดับการตื่นตัวที่ดีที่สุด มีสมาธิในการกระทำสิ่งต่าง ๆ อย่างเหมาะสมอย่างเช่น ผู้เรียนภาษาอังกฤษมีระดับการตื่นตัวปานกลาง ก็จะมีสมาธิในการคิดและสามารถสนทนาภาษาอังกฤษได้อย่างราบรื่น

แรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ

แรงจูงใจ เป็นความรู้สึกนึกคิดที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกิดจากความปรารถนาของตนเอง มีส่วนสำคัญที่ช่วยให้ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษ เข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และมีความเชื่อมั่นในการกระทำสิ่งนั้น ๆ และยังทำให้สามารถเข้าใจกระบวนการเรียนการสอนได้มากขึ้นด้วย (Yalden, 1983) สอดคล้องกับ Jakobovits (1971, p. 69) ที่ว่า “แรงจูงใจ เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนภาษา คิดเป็นร้อยละ 33 ซึ่งเท่ากับความถนัดในการเรียนภาษา (Aptitude) คิดเป็นร้อยละ 33 สติปัญญา (Intelligence) คิดเป็นร้อยละ 20 และองค์ประกอบอื่น ๆ อีกร้อยละ 14” เมื่อแรงจูงใจ (Motivation) เป็นแรงขับที่ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุตามความต้องการ สามารถอธิบายได้จากแนวคิดของ Dornyei (2003) ที่ว่าแรงจูงใจเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทาง ระดับ พฤติกรรมของบุคคล ความพยายาม ระยะเวลา และเหตุผลในการกระทำ แรงจูงใจมีอิทธิพลต่อทุกสถานการณ์ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนภาษาก็ตาม โดยแรงจูงใจช่วยให้มีความพยายาม ความมั่นใจเพียงความเอาใจใส่ในการเรียนอย่างมีเป้าหมาย เกิดความพึงพอใจและแรงบันดาลใจ ทำให้รู้สึกสนุกกับกิจกรรมต่าง ๆ พร้อมเรียนรู้จากประสบการณ์ความสำเร็จและความผิดพลาดที่ได้รับ จึงกล่าวได้ว่าแรงจูงใจเป็นสิ่งที่กระตุ้นที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้ ทั้งนี้ MacIntyre, MacMaster and Baker (2001, p. 463) กล่าวว่า “แม้ว่าแรงจูงใจเป็นปัจจัยที่มีความซับซ้อนเพราะเป็นการอธิบายเชิงจิตวิทยาถึงพฤติกรรมที่มีต่อบางสิ่งบางอย่าง แต่ก็สามารถนำมาอธิบายถึงความแตกต่างในการเรียนภาษาของแต่ละบุคคลได้ชัดเจนที่สุด” โดย Schumann (2001) ได้ให้เหตุผลสนับสนุน สรุปได้ว่าแรงจูงใจเป็นผลจากระบบความคิดของสมองเกิดการคาดการณ์ผลที่จะได้รับในอนาคต กำหนดเป็นเป้าหมาย ผลักดันให้เกิดการเรียนรู้ การค้นหาเพิ่มเติม ประเมินสถานการณ์และความพึงพอใจในการกระทำนำไปสู่เป้าหมายภายใต้กรอบของสังคม สอดคล้องกับ Dornyei (2003) ที่ว่าแรงจูงใจในการเรียนภาษาแตกต่าง

จากแรงจูงใจในการเรียนวิชาอื่น ๆ เพราะมีปัจจัยทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่ง Gardner and Lambert (1972) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติและแรงจูงใจในการเรียนภาษาที่สอง แบ่งแรงจูงใจในการเรียนภาษาออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แรงจูงใจเชิงเครื่องมือและแรงจูงใจเชิงบูรณาการ สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. แรงจูงใจเชิงเครื่องมือ

แรงจูงใจประเภทนี้เกิดจากความเต็มใจและความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศเพื่อผลประโยชน์ไปใช้ในด้านเศรษฐกิจ เช่น ต้องการมีความสามารถทางภาษาเพื่อใช้ในการหางานที่ดี ได้รับค่าตอบแทนสูง หรือเพื่อนำไปใช้ในการศึกษาระดับที่สูงขึ้น เป็นต้น

แรงจูงใจเชิงเครื่องมือเป็นแรงจูงใจประเภทหนึ่งที่เกิดจากความต้องการภายในจิตใจของแต่ละบุคคล ซึ่งบุคคลที่มีแรงจูงใจประเภทนี้ในการเรียนภาษาจะไม่มีจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับความต้องการเป็นส่วนหนึ่งในสังคมหรือความรู้สึกที่คล้ายคลึงกับกลุ่มของเจ้าของภาษานั้นเลย แต่จะมุ่งประเด็นไปที่ประโยชน์ของการนำไปใช้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการเรียนภาษาเพื่อความอยู่รอดของชีวิต (Gardner, 1985) โดยแรงจูงใจประเภทนี้สามารถพิจารณาได้จากเหตุผลการเรียนภาษาที่สองที่มีบทบาทต่อสังคม กล่าวคือผู้เรียนจะวางแผนการเรียนเพื่อได้รับผลประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และทักษะทางภาษาของเขาจะพัฒนาขึ้นเพราะแรงจูงใจที่ได้รับ ผลประโยชน์ทางสังคมและทางเศรษฐกิจที่ได้มาจากความรู้ความสามารถในภาษาต่างประเทศของเขา อย่างเช่น การได้เลื่อนขั้นเงินเดือน เพราะมีความรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษ เป็นต้น และแรงจูงใจเชิงเครื่องมือมักจะกำหนดโดยเป้าหมายที่ได้รับจากสังคมและทางเศรษฐกิจจากผลความสามารถทางภาษาที่สอง ซึ่งเป็นเหตุผลในการเรียนภาษาที่เป็นขั้นเป็นตอน

แรงจูงใจประเภทนี้อาจมีเป้าหมายโดยตรงต่อความอยู่รอดหรือเพื่อการดำรงชีวิต ซึ่งถ้าต้องการอยู่รอดในสังคมอื่น ก็มีความจำเป็นต้องเข้าใจและปรับตัวเองให้เข้ากับสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งบุคคลนั้นอาจจะไม่เข้าใจอย่างแท้จริงว่าจุดประสงค์ของสิ่งเหล่านั้นคืออะไร แต่สิ่งที่จะช่วยให้อยู่รอดคือความสามารถทางภาษาและสามารถใช้สนทนากับผู้คนในสังคมนั้น ๆ ได้อย่างดี โดยเฉพาะทักษะการพูดและการฟัง ซึ่ง Dornyei (2003) เชื่อว่าบทสรุปของการเรียนภาษาที่สอง เหตุผลก็คือเรียนเพื่อใช้เป็นเครื่องมือ ไม่ว่าจะใช้เพื่อประโยชน์หรือเพื่อหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ไม่ดีต่าง ๆ และการมีความรู้ในภาษาต่างประเทศจะทำให้ผู้เรียนมีอำนาจในการต่อรองต่าง ๆ กับผู้คนในประเทศอื่นได้ สอดคล้องกับ MacIntyre and others (2001) ที่ว่าแรงจูงใจเชิงเครื่องมือเป็นแรงผลักดันให้มีการเรียนรู้ในสถานการณ์แรกและจะพัฒนาความรู้มากขึ้นเมื่อพบสถานการณ์ที่ยากขึ้นต่อไป จึงอาจกล่าวได้ว่าสำหรับสภาพแวดล้อมในการเรียนที่ต้องใช้ประโยชน์เป็นสำคัญ แรงจูงใจประเภทนี้จะมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ

ทั้งนี้ งานวิจัยของ Gardner (1985) พบว่าแรงจูงใจเชิงเครื่องมือมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนในชั้นเรียน คือแรงจูงใจเชิงเครื่องมือจะกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้นานกว่าผู้เรียนที่มีแรงจูงใจประเภทอื่น ทำให้มีโอกาที่จะได้รับผลประโยชน์จากการเรียนรู้มากกว่า โดยสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจประเภทนี้ได้แก่ เพื่อการได้งานที่ดีขึ้น เพื่อใช้ในการทำงานกับต่างชาติ เพื่อใช้ในการอ่านบทความหรือเอกสาร และเพื่อมีปฏิสัมพันธ์กับต่างชาติ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนที่มาจากการหล่อหลอมจากผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ หน้าที่การงานและสถานภาพในสังคม สรุปได้ว่าผู้เรียนที่มีแรงจูงใจเชิงเครื่องมือในการเรียนภาษาที่สองนั้น จะมีเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับการนำไปใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นหลัก และจะเป็นประเภทของแรงจูงใจที่กระตุ้นผู้เรียนมากในสถานการณ์ที่จำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษเพื่อความอยู่รอด อย่างเช่นการดำรงชีวิตในต่างประเทศ การมีความรู้ความสามารถในภาษาที่สองจึงช่วยให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตและตอบสนองต่อความต้องการในผลประโยชน์ที่เป็นรูปธรรม

2. แรงจูงใจเชิงบูรณาการ

แรงจูงใจประเภทนี้เกิดจากความเต็มใจหรือความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศเพื่อปรับตนเองให้เสมือนเป็นเจ้าของภาษา มีความต้องการที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชน ในสังคมของเจ้าของภาษา ซึ่ง Gardner (1985, p. 54) ได้อธิบายไว้ว่า การมีแรงจูงใจเชิงบูรณาการ (Integrative Motivation) ในการเรียนภาษาเป็นลักษณะที่เกี่ยวข้องกับเหตุผลที่จูงใจให้เรียนภาษาที่สองเพราะมีความต้องการที่จะเรียนรู้ ต้องการมีปฏิสัมพันธ์ หรือรู้จักสังคมในภาษาที่สองนั้นมากขึ้น

แรงจูงใจประเภทนี้เป็นแรงขับในการเรียนภาษาที่มีความละเอียดลึกซึ้งมากกว่าทักษะการเรียนรู้ (Verbal Habits) เนื่องจากผู้เรียนมีความเต็มใจรับพฤติกรรมของเจ้าของภาษาที่เห็นว่าเหมาะสมมาไว้เป็นของตนเอง อย่างเช่น การยอมรับเอาคำ รูปแบบ ไวยากรณ์ การออกเสียง และสำเนียง สอดคล้องกับ Dornyei (2003) ที่สรุปได้ว่าการมีแรงจูงใจเชิงบูรณาการในการเรียนภาษาที่สองคือการมีลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือความรู้สึกเชิงบวกต่อกลุ่มที่ใช้ภาษาที่สอง และต้องการที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับคนในกลุ่มนั้น ๆ ด้วย อีกทั้งยังต้องการให้ตนเองมีความคล้ายคลึงเสมือนว่าเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม สิ่งเหล่านี้เป็นการบอกเป็นนัยว่าผู้เรียนพร้อมที่จะเปิดรับและเต็มใจเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม ตลอดจนการดำเนินชีวิตของเจ้าของภาษาด้วย เหตุผลทั้งหมดนี้นำไปสู่ความรู้ที่อยากเป็นส่วนหนึ่งหรือได้รับการยอมรับจากกลุ่มที่ใช้ภาษาที่สอง ที่ส่งผลให้ผู้เรียนต้องการพัฒนาทั้งทางด้านจิตวิทยาและความรู้สึกให้มีความใกล้เคียงกับสังคมของเจ้าของภาษามากที่สุด และผลลัพธ์ของความใกล้เคียงเหล่านี้เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการเรียนภาษาของผู้เรียนที่มีแรงจูงใจในการเรียนเชิงบูรณาการ

แรงจูงใจประเภทนี้เกิดจากความต้องการภายในจิตใจของผู้เรียนที่เป็นผลมาจากพฤติกรรมหรือสังคมของเจ้าของภาษาเป็นหลัก ซึ่งแตกต่างจากแรงจูงใจเชิงเครื่องมือที่เป็นอิทธิพลจากปัจจัยทาง

สังคมและเศรษฐกิจ โดยแรงจูงใจเชิงบูรณาการส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความพยายามในการเรียนเพื่อต้องการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ดีกับเจ้าของภาษา และต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาทั้งในอดีตและปัจจุบัน รวมถึงมีความปรารถนาให้ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้นด้วย

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าในมุมมองของ Gardner and Lambert (1972) เกี่ยวกับการบูรณาการและการมีความสัมพันธ์ต่อกลุ่มสังคมของภาษาที่สองที่ผู้เรียนกำลังศึกษาอยู่นั้น ทำให้ผู้เรียนสามารถรับรู้เสียงของภาษาได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในเรื่องของการออกเสียงและสำเนียงของภาษาได้ดีขึ้น สอดคล้องกับ Masgoret, Berman and Gardner (2001) ที่ว่าการเรียนภาษาที่สองจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ทั้งในเรื่องเสียงของคำ การออกเสียง การลำดับคำ และพฤติกรรมการแสดงออก ตลอดจนรูปแบบความคิดจากวัฒนธรรมอื่น บุคคลที่ต้องการเป็นส่วนหนึ่งในกลุ่มสังคมภาษาอื่นมักจะมีความสนใจในการเรียนภาษามากกว่าบุคคลที่ไม่ต้องการเป็นส่วนหนึ่งในสังคมของภาษานั้น เพราะบุคคลที่มีแรงจูงใจประเภทนี้มีความต้องการและพร้อมที่จะเป็นส่วนหนึ่งในสังคมของภาษานั้น ซึ่งสามารถบ่งบอกได้ว่าบุคคลนั้นมีทัศนคติที่ดีต่อทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับภาษานั้นด้วย จึงเป็นแรงจูงใจที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศได้ดี โดย Skehan (1991) ได้ให้เหตุผลเพิ่มเติมว่าการมีแรงจูงใจเชิงบูรณาการในการเรียนจะช่วยให้การเรียนง่ายขึ้น เพราะผู้เรียนพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนระบบทางภาษาของตนเองให้สอดคล้องกับภาษาที่สอง

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จึงเป็นสิ่งที่ยืนยันบทบาทของแรงจูงใจเชิงบูรณาการต่อการเรียนภาษาที่สองได้ชัดเจนขึ้น กล่าวคือผู้เรียนต้องการได้รับการยอมรับจากสังคมของภาษาที่สอง และมีจุดมุ่งหมายเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้นพร้อมที่จะยอมรับพฤติกรรม ความคิดและวัฒนธรรม ตลอดจนวิถีการดำเนินชีวิตของเจ้าของภาษาที่สองเสมอ

หลังจากนั้น Ellis (1996) ได้ศึกษาแรงจูงใจกับการรับรู้ภาษาที่สอง (Second Language Acquisition: SLA) โดยแบ่งประเภทของแรงจูงใจในการเรียนภาษาต่างประเทศเพิ่มเติมจากแนวคิดของ Gardner and Lambert อีก 2 ประเภท ได้แก่ แรงจูงใจเชิงผลและแรงจูงใจภายใน ดังนี้

1. แรงจูงใจเชิงผล

แรงจูงใจเชิงผลเป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเนื่องจากสามารถเรียนภาษาที่สองนั้นได้ดี และเมื่อเรียนแล้วได้ผลหรือประสบความสำเร็จ ก็ยิ่งทำให้มีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น หรือกล่าวได้ว่าเป็นผลที่เกิดจากความภาคภูมิใจในความสำเร็จที่ได้รับและจูงใจให้ผู้เรียนมีความต้องการที่จะได้รับมากขึ้นต่อไป

แรงจูงใจประเภทนี้อาจจะได้รับอิทธิพลมาจากประสบการณ์ในความสำเร็จของผู้เรียน เมื่อผู้เรียนได้รับประสบการณ์หรือรางวัลที่ดีก็จะส่งผลให้มีความพยายามในการเรียนมากขึ้น ในทางกลับกันถ้าผู้เรียนมีประสบการณ์ที่ไม่ดีแล้ว ก็จะหมดกำลังใจเพราะไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้น

แรงจูงใจประเภทนี้จึงเป็นลำดับขั้นของความสำเร็รมากกว่าเป็นสาเหตุของความสำเร็ (Skehan, 1991) และการประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาจะนำไปสู่แรงจูงใจที่มากขึ้นต่อผู้เรียนที่ภูมิใจในความสามารถทางภาษาของตนเอง ซึ่งพบว่าผู้เรียนที่ตระหนักในความสำเร็จะช่วยกระตุ้นให้มี ความพยายาม มากกว่าผู้เรียนที่ไม่รู้สึกภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง อย่างไรก็ตาม ไม่ว่า ผลลัพธ์ที่ออกมาจะประสบความสำเร็จหรือผิดหวังต่างก็ส่งผลต่อการกระทำและความพยายามใน การเรียนทั้งสิ้น (Dickinson, 1992)

สรุปได้ว่าแรงจูงใจเชิงผลเป็นลำดับขั้นของการพัฒนาในการเรียนภาษาที่สองมากกว่าเป็น จุดเริ่มต้นของการเรียน เนื่องจากผลลัพธ์ที่ได้ ไม่ว่าจะเป็นเชิงบวกหรือเชิงลบ ก็จะส่งผลต่อความรู้สึกที่ ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมต่อไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและสังคม

2. แรงจูงใจภายใน

แรงจูงใจประเภทนี้เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนที่ไม่ได้มุ่งประเด็นไปที่ผลประโยชน์อัน เป็นรูปธรรม หรือต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมหรือวัฒนธรรมของเจ้าของภาษานั้น แต่เป็นผลมา จากความสนใจในบทเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นในเวลานั้น เช่น การชื่นชอบ โครงสร้างทางภาษา ตัวอักษร หรือเสียงของคำ เป็นต้น โดย แรงจูงใจภายในเป็นแรงจูงใจที่เกิดจาก ความต้องการภายในจิตใจของแต่ละบุคคลที่สัมพันธ์กับค่านิยม ความสนใจ และความท้าทายของ ผู้เรียนที่มีต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ ตามแนวคิดของ Dornyei (2003) สรุปได้ว่าแรงจูงใจประเภทนี้ เป็นแรงจูงใจที่ผู้เรียนมุ่งประเด็นไปที่กิจกรรมการเรียนการสอน ถ้ากิจกรรมน่าสนใจ สนุกสนาน ทำให้ ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านั้น จึงกล่าวได้ว่าแรงจูงใจภายในมีส่วน สำคัญต่อพฤติกรรมกรเรียนในชั้นเรียนมาก

กรณีแรงจูงใจภายในในการเรียนภาษาที่สองนั้น สรุปได้ว่าเป็นเหตุผลที่มาจากความสนใจ และความเต็มใจในการกระทำต่อกิจกรรมของแต่ละบุคคล และเป็นไปตามธรรมชาติ โดยปกติแล้ว ผู้เรียนที่มีความเพลิดเพลินกับการเรียนภาษาที่สองจะส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการเรียนมากขึ้น และจะรู้สึกดีต่อกิจกรรมหรืองานที่ได้รับมอบหมาย และความรู้สึกเหล่านี้จะจูงใจในการรับรู้ภาษาที่ สอง (SLA)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าแรงจูงใจเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จในการเรียน ภาษาที่สองเพราะเป็นเหตุผลที่จูงใจหรือผลักดันให้ผู้เรียนมีความพยายามหรือเกิดพฤติกรรมที่จะ ตอบสนองต่อความต้องการหรือเป้าหมายของตนเอง ซึ่งอาจจะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมและ สังคมรอบข้างของแต่ละบุคคล โดยแรงจูงใจที่เกี่ยวข้องกับการเรียนภาษาอังกฤษนั้น สามารถแบ่งออก ได้เป็น 4 ประเภท ตามแนวคิดของ Gardner and Lambert (1972) และ Ellis (1996) ได้แก่ แรงจูงใจ เชิงเครื่องมือ แรงจูงใจเชิงบูรณาการ แรงจูงใจเชิงผล และแรงจูงใจภายใน ซึ่งอธิบายถึงลักษณะและ เหตุผลที่จูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนได้ว่า แรงจูงใจเชิงเครื่องมือจะเกี่ยวข้องกับ

วัตถุประสงค์เพื่อความอยู่รอด การประกอบอาชีพ หรือการดำรงชีวิต แรงจูงใจเชิงบูรณาการเกิดจากความรู้สึกที่ดีต่อเจ้าของภาษาและต้องการจะเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและสังคมของเจ้าของภาษานั้น ๆ แรงจูงใจเชิงผลเป็นแรงจูงใจที่ดึงดูดให้ผู้เรียนมีความพยายามเรียนมากขึ้นไปอีก คือเมื่อผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน เป็นที่ชื่นชมหรือมีความภาคภูมิใจกับผลที่ได้รับจากสังคมรอบข้าง ก็ยังทำให้มีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น และแรงจูงใจภายใน เกิดขึ้นจากความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่อภาษาที่สอง เช่น ลักษณะโครงสร้างทางภาษา ตัวอักษร รวมถึงระบบเสียง และกิจกรรมที่น่าสนใจและน่าเรียนรู้ จูงใจให้ผู้เรียนต้องการเรียนเพื่อสนองความอยากรู้และความสนใจของตนเอง

ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

การสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต และสิ่งที่เป็เครื่องมือสำหรับการสื่อสารนั้นคือ “ภาษา” โดย ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2534, หน้า 91-92) ได้กล่าวไว้ว่า ภาษา คือระบบการเปล่งเสียง และการเขียนสัญลักษณ์ต่าง ๆ ซึ่งคนในสังคมจะเรียนรู้และใช้ทำนองเดียวกัน คนที่ใช้ภาษาเดียวกันสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกันได้อย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง ภาษาช่วยให้คนสามารถรวมกันเป็นกลุ่มและสังคมที่มีแบบแผน มีความร่วมมือกัน ในกิจกรรมต่าง ๆ และสามารถควบคุมการกระทำและความคิดได้ นอกจากนี้การสื่อความหมายโดยใช้ภาษานี้ยังเป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดทางสังคมและวัฒนธรรมแก่ชนรุ่นหลังอีกด้วย

โดยภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ความคิดและความต้องการต่าง ๆ ระหว่างบุคคล ซึ่ง De Valenzuela (1992, p. 2) ให้ความหมายของการสื่อสารไว้ว่า การสื่อสารหมายถึง การกระทำอะไรก็ตามที่บุคคลหนึ่งส่งหรือได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของบุคคล ความปรารถนา ความเข้าใจ ความรู้ หรือแม้แต่ความรู้สึก จากอีกบุคคลหนึ่ง การสื่อสารอาจกระทำโดยเจตนาหรือไม่เจตนา อาจจะเป็นในรูปแบบทางการหรือไม่ทางการ อาจอยู่ในรูปแบบของโครงสร้างทางภาษาหรือไม่ก็ได้ และอาจเกิดขึ้นโดยการพูดหรือทางรูปแบบอื่น

ทั้งนี้ ความหมายการสื่อสารข้างต้นเป็นไปในทิศทางเดียวกับ Hovland, Irving and Harold (1953) ที่ว่าการสื่อสารเป็นกระบวนการที่บุคคลหนึ่งหรือผู้ส่งสาร ส่งสิ่งเร้า โดยปกติจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียน เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลอื่น ๆ หรือผู้รับสาร โดยการสื่อสารยังรวมถึงการรับสารปฏิกิริยาตอบกลับ (Feedback) และปฏิกิริยาต่อกันและกัน (Interaction) ระหว่างผู้สื่อสารทั้ง 2 ฝ่าย นำไปสู่ความเข้าใจร่วมกันในเรื่องของความหมาย (Meaning) และการสื่อสารเป็นกระบวนการ 2 วิธี (Two-way Communication) ซึ่ง สุภรณ์ วิจิตรกุลเจริญ (2540) อธิบายไว้ว่าการสื่อสารเปรียบเหมือนเป็นวงจรความสัมพันธ์ที่สร้างขึ้นมาเพื่อแลกเปลี่ยนความหมายที่มีของบุคคลที่สื่อสารกัน ซึ่งรูปแบบการสื่อสารที่ง่ายที่สุดและใช้กันมากที่สุด คือการพูดคุยหรือการสนทนา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพิจารณาความสามารถในการสื่อสารในรูปแบบของการสื่อสารระหว่างบุคคลหรือการสื่อสารตัวต่อตัว (Interpersonal Communication or Face-to-Face Communication) ประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ทำการสื่อสารกันลักษณะที่ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถแลกเปลี่ยนสารกันได้โดยตรงและเป็นการสื่อสารแบบเผชิญหน้า ซึ่งสามารถสังเกตกิริยาท่าทางของฝ่ายตรงข้ามได้โดยตรงและทันที อีกทั้งการสื่อสารรูปแบบนี้ ผู้รับสารและผู้ส่งสารอาจจะมีสถานภาพเท่าเทียมกันหรือเหนือกว่ากันก็ได้ เป็นการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารที่ไม่ซับซ้อน เช่น การสนทนา ธรรมดา การสอบถาม การพูดคุย เป็นต้น รูปแบบการสื่อสารนี้มักจะพบเห็นได้ทั่วไป ทั้งในชีวิตประจำวันและในองค์กรต่าง ๆ

เมื่อภาษาอังกฤษกลายเป็นภาษากลางที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศทั่วโลก ภาษาอังกฤษจึงเป็นภาษาที่สองที่ต้องมีการเรียนรู้ ประเทศไทยจึงจัดวิชาภาษาอังกฤษไว้ในหลักสูตรการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจในภาษาอังกฤษและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดย จลอง ทับศรี (2547, หน้า 21) ได้กล่าวถึงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไว้ว่า ในระบบการศึกษาไทยนั้นกำหนดให้ต้องมีการเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา เป็นเวลามากกว่า 9 ปีขึ้นไปแต่กลับพบว่าส่วนใหญ่ยังไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ โดยการเรียนการสอนในระยะแรกเป็นการสอนพื้นฐานของภาษาโดยทั่วไป โดยมีจุดประสงค์เพื่อฝึกความชำนาญด้านการอ่านมากกว่าฝึกความชำนาญด้านอื่น ๆ เช่น การเขียน การฟัง การพูด แม้ว่าการสื่อสารประกอบด้วย 4 ทักษะ ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน แต่ทักษะที่ใช้มากที่สุดในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน คือ ทักษะการฟังและการพูด ซึ่งการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ นอกจากความรู้ภาษาอังกฤษ แล้วยังต้องอาศัยความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการเลือกใช้คำและสำนวนที่เหมาะสม ซึ่งช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้สื่อสารได้ โดยการสื่อสารในลักษณะนี้เป็นการสื่อสารที่มีความแตกต่างระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ซึ่ง สุภรณ์ จิตกุลเจริญ (2540) ได้อธิบายประเภทของการสื่อสารในลักษณะนี้ ที่คำนึงถึงความแตกต่างในด้านเชื้อชาติ วัฒนธรรมและประเภทของผู้ส่งสารและผู้รับสารเป็นหลัก แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ประเภทแรก คือ การสื่อสารระหว่างเชื้อชาติ (Interracial Communication) เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีความแตกต่างกันในด้านเชื้อชาติ ซึ่งความคิดและความเป็นอยู่ก็จะต่างกันออกไป การสื่อสารระหว่างคนต่างเชื้อชาตินี้มีแนวโน้มจะเกิดปัญหามากกว่าการสื่อสารระหว่างบุคคลเชื้อชาติเดียวกัน ประเภทต่อมา คือ การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม (Cross-cultural or Intercultural Communication) เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีความแตกต่างกันทางวัฒนธรรม ความแตกต่างนี้สามารถเกิดขึ้นได้แม้อยู่ในประเทศเดียวกัน แต่มีวัฒนธรรมที่ต่างกัน และประเภทสุดท้าย คือ การสื่อสารระหว่างประเทศ เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลจากประเทศต่างกัน หรือว่าเป็นการสื่อสารระดับชาติ ก็จะมีความเป็นทางการมากกว่าการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการถ่ายทอดสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นการสื่อสาร 2 ทาง เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลแบบเผชิญหน้า โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีความแตกต่างด้านเชื้อชาติ วัฒนธรรมและประเทศ ซึ่งในการวิจัยนี้ เป็นการศึกษาผลการสื่อสารระหว่างผู้สอนชาวต่างชาติผู้เป็นเจ้าของภาษากับนิสิตสาขาภาษาอังกฤษ ที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง

ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

Chomsky (2000) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการรับรู้ภาษา (Language Acquisition) สามารถสรุปได้ว่าการรับรู้ภาษาเป็นลักษณะเฉพาะหรือเป็นความสามารถส่วนบุคคลที่เกิดจากการจัดกระทำข้อมูล (Information Processing) ภายในสมอง มากกว่าการฝึกฝน (Training) หรือหล่อหลอม (Moulding) ขึ้นจากปัจจัยภายนอก (External Factor) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการรับรู้ภาษาเป็นกระบวนการทางสมอง และการรับรู้ภาษาที่สองก็เกิดจากความคิดส่วนบุคคลในการกำหนดพฤติกรรมสำหรับการสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ วัฒนธรรมและประเทศนั้น อาจต้องอาศัยภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการสื่อสาร บางชนชาติที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ อย่างเช่น กรณีประเทศไทย ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่หนึ่ง จึงเกิดการรับรู้ภาษาอังกฤษขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นภาษาที่สองของประเทศไทย โดย พรุณี อาหอรุ่ง (2541) อธิบายการรับรู้ภาษาที่สองไว้ว่า เป็นการเพิ่มเติมสิ่งที่รู้แล้วในภาษาแรก และนำมาหมุนเวียนใช้ในภาษาที่สอง เช่น เรียนรู้คำใหม่ที่เป็นสัญลักษณ์ของมโนทัศน์เดียวกันที่รู้จักและเข้าใจดีแล้วในภาษาแม่ ไม่เพียงแต่เรียนรู้ภาษา แต่ยังรวมถึงเรียนรู้วัฒนธรรมของภาษาที่สองนั้นด้วย ความสามารถในการเรียนรู้ภาษาของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันด้วยเหตุผลด้านสติปัญญา กลวิธีการเรียนและพฤติกรรมการเรียนรู้ บุคลิกภาพ การมองตนเอง การแสดงตนในการสื่อสาร และความพยายามใช้ภาษาเพื่อการสนทนา และการเรียนรู้ดังกล่าวทำให้เกิดพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอันเป็นผลจากการฝึกฝนและประสบการณ์ แต่ไม่ใช่จากการตอบสนองสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น สัญชาตญาณ วุฒิภาวะ หรือการเปลี่ยนแปลงของร่างกายชั่วคราว (Hilgard & Bower, 1966) สอดคล้องกับ Presseeey and others (1959 อ้างถึงใน อารี พันธุ์มณี, 2534, หน้า 134) ที่ว่าบุคคลพยายามปรับพฤติกรรมของตนด้วยวิธีการเรียนรู้เพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและเพื่อบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ดังนั้น การสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ วัฒนธรรมและประเทศ ด้วยภาษาอังกฤษที่มีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยการฝึกฝนและประสบการณ์ เพื่อปรับตัวได้กับทุกสถานการณ์และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ โดยสิ่งที่บ่งบอกความมีประสิทธิภาพในการสื่อสาร โดยเฉพาะทักษะการพูดและการฟัง ได้นั้น คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษา

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ความสำเร็จหรือความสามารถในการกระทำใด ๆ ที่อาศัยทักษะหรือความรู้ในวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ โดยความรู้ที่นั่นเกิดจากการฝึกอบรมหรือจากการสอน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2521, หน้า 6 อ้างถึงใน กรรณิการ์ สนธิธรรม, 2546, หน้า 31) ดังนั้นการวัดผลสัมฤทธิ์จึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผลของบุคคลหลังจากการได้รับการฝึกอบรม (ไพศาล หวังพานิช, 2526) กล่าวได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคือความรู้ความสามารถที่ผู้เรียนได้รับหลังจากการเรียนรู้วิชานั้น ๆ แล้ว ซึ่งจะทราบว่าปริมาณมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาได้จากคะแนนผลสอบแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือได้จากการสังเกตพฤติกรรมและความสำเร็จอื่น ๆ ประกอบการประเมินผล ซึ่ง ประกายทิพย์ พิชัย (2539) ได้แบ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษานั้นออกเป็น ความสามารถในการใช้ภาษา (Performance) และความรู้ในภาษา (Competency) สอดคล้องกับ Chomsky (1965) ที่แบ่งออกเป็น ความรู้ในภาษา (Linguistic Competency) และความสามารถในการใช้ภาษา (Linguistic Performance) สรุปได้ว่า การมีความรู้ในภาษาคือระบบความรู้ทางโครงสร้างภาษาที่ถูกต้องตามหลักการใช้ของเจ้าของภาษา ผู้เรียนมีความรู้ทางภาษาที่ถูกต้องเช่น ความหมายของคำศัพท์ ไวยากรณ์ และวิธีการใช้ เป็นต้น ขณะที่ความสามารถในการใช้ภาษาเป็นระบบวิธีการใช้ภาษาสำหรับการสื่อสาร ซึ่งผู้เรียนที่มีความรู้ทางภาษาไม่ดี อาจมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่ดีก็ได้ ตามแนวคิดนี้อยู่บนพื้นฐานของสภาพสังคมและเหตุการณ์แวดล้อม หล่อหลอมให้เกิดความชำนาญตามธรรมชาติ ซึ่งบางครั้งความสามารถในการใช้ภาษาก็มีทฤษฎีปฏิบัตินิยมและทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาถึงการตีความหมายในเจตนาของผู้พูดผ่านคำพูด ซึ่งอาจต่างไปจากความหมายที่แท้จริง

ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเฉพาะการพูดและฟัง ที่เป็นการสนทนาในรูปแบบเผชิญหน้า ที่ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถแลกเปลี่ยนรับและส่งสารได้ตลอดเวลา และยังสามารถเห็นปฏิกิริยาขณะสนทนาด้วย ดังนั้นทักษะการสื่อสารด้วยการฟังและการพูด จึงเป็นเหตุการณ์ในขณะนั้น ซึ่งไม่มีการเตรียมตัวล่วงหน้าหรือมีเวลาได้ทบทวนมาก เหมือนกับการอ่านและการเขียน การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารผ่านรูปแบบการสนทนานั้น ผู้สื่อสารจำเป็นต้องมีความรู้และสามารถเลือกใช้คำได้ถูกต้องกับบริบทในการสนทนา การพูดและออกเสียงที่ชัดเจนและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ รวมถึงสามารถปรับตัวได้กับทุกสถานการณ์ ทั้งนี้ Cecco (1974) ได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความสามารถในการใช้ภาษาได้จากการให้ทำซ้ำ (Reproduction) การระลึกได้ (Recognition) การคาดคะเน (Reconstruction) และการเรียนใหม่ (Relearning) โดยในการวัดผลการใช้เพื่อการสื่อสารในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการวัดผลประสิทธิภาพของการสื่อสาร ในทักษะการพูดและการฟัง เพื่อเป็นการศึกษาถึงการใช้ภาษาในสถานการณ์การสื่อสารชีวิตประจำวันซึ่งมีแรงจูงใจในการเรียนภาษาเป็นตัวแปรหลักในการวิเคราะห์ผล

นอกจากนี้ ตามทฤษฎีของแรงจูงใจที่ว่าแต่ละคนจะมีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่แตกต่างกัน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถทางภาษาอังกฤษ แบ่งออกเป็น ปัจจัยที่เกิดจากผู้เรียนและเกิดจากผู้สอน สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกิดจากผู้เรียนเป็นหลัก โดย สุพัฒน์ สุกมลสันต์ และ กัมมาทิพย์ สิงหะเนติ (2537) ให้ความเห็นว่า ความถนัดทางภาษาเป็นตัวแปรที่เกิดจากผู้เรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการเรียนรู้ภาษามากที่สุด เมื่อเทียบกับเจตคติและแรงจูงใจ อีกทั้งจากงานวิจัยที่พบ สรุปได้ว่า เจตคติของผู้เรียนต่อภาษาอังกฤษที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนมีผลต่อระดับการพัฒนาความสามารถทางภาษาต่ำกว่าปัจจัยความถนัดทางภาษา อย่างไรก็ตาม แรงจูงใจในการเรียนก็ยังเป็นส่วนสำคัญที่กำหนดพฤติกรรมการเรียนได้ ทั้งแรงจูงใจเชิงเครื่องมือและแรงจูงใจเชิงบูรณาการมีความสำคัญเท่าเทียมกับความถนัดทางภาษา และสามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาที่สองได้มากกว่า ร้อยละ 25 ขณะที่แรงจูงใจเชิงบูรณาการมีแนวโน้มจะมีอิทธิพลต่อความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษมากกว่าแรงจูงใจเชิงเครื่องมือ จากการวิจัยพบว่าผู้เรียนที่ประสบผลสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษ มักเป็นผู้ที่ต้องการจะเรียนรู้เกี่ยวกับชุมชนของเจ้าของภาษา โดยแรงจูงใจเชิงเครื่องมือมีผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่แรงจูงใจเชิงบูรณาการมีผลทางอ้อมผ่านนิสัยการเรียนรู้ภาษา ในทางตรงกันข้าม อิทธิพลของแรงจูงใจทั้ง 2 ประเภท มีแนวโน้มจะกลับกัน ในกรณีการเรียนภาษาอังกฤษในประเทศที่เคยเป็นอาณานิคมของประเทศที่พูดภาษาอังกฤษ

โดยปัจจัยจากผู้สอนมีอิทธิพลต่อแรงจูงใจในการเรียนเชิงผลและแรงจูงใจภายในเนื่องจากผู้สอนเป็นผู้กำหนดสิ่งเร้าที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจได้เช่นกัน ซึ่ง สุพัฒน์ สุกมลสันต์ และ กัมมาทิพย์ สิงหะเนติ (2537) ได้อธิบายเกี่ยวกับปัจจัยด้านผู้สอนและการเรียนการสอนที่มีอิทธิพลต่อความสามารถทางภาษา ซึ่งมีผลโดยตรงต่อแรงจูงใจในการเรียน สามารถสรุปได้ว่า ผู้สอนสามารถกำหนดสิ่งเร้าที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการสอนที่มีส่วนผลักดันให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน อย่างเช่น การออกแบบสื่อการสอน หมายถึงสื่อสัมผัสต่าง ๆ ที่ใช้เป็นสื่อในการเรียนรู้ภาษา ถ้าหากผู้สอนมีการใช้สื่อการเรียนรู้ที่ให้สัมผัสหลาย ๆ อย่าง ก็จะมีประโยชน์ต่อการเรียนมากกว่าผู้ที่เรียนจากสื่อการเรียนรู้อย่างใดอย่างหนึ่งเป็นเวลานาน ๆ ดังนั้นสื่อการเรียนรู้เป็นปัจจัยอีกอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียน นอกจากนี้ ยังรวมถึงวิธีการสอนของผู้สอนที่สามารถกระตุ้นหรือผลักดันให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน ซึ่งวิธีการสอนมีหลายรูปแบบ แล้วแต่ความเชื่อทางการศึกษาและทฤษฎีทางจิตวิทยาการเรียนรู้ จากความเชื่อที่แตกต่างกันจำนวนมากดังกล่าวทำให้วิธีการสอนแต่ละวิธีมีจุดเน้นในการสอนต่างกัน และทำให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนแตกต่างกันด้วย ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็น แนวทางการสอน บรรยายการสอน และกิจกรรมการเรียน ล้วนเป็นสิ่งเร้าของแรงจูงใจภายในในด้านความพึงพอใจในหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษ อีกทั้งผู้สอนยังสามารถกำหนดสิ่งเร้าในลักษณะของแรงจูงใจเชิงผลได้ ได้แก่ คะแนนพิเศษ คำชื่นชม และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง

การให้ความสำคัญกับผู้เรียนที่มีผลความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่ดี ทั้งจากผู้สอนเอง และสังคมของผู้เรียน เป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนมีเป้าหมายและความต้องการจะได้รับปฏิกิริยาตอบรับ จากสังคมในทางที่ดี ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้ภาษาในลักษณะที่เกื้อหนุนกัน ขึ้นอยู่กับการตั้งเป้าหมายของผู้เรียนว่าจะให้ความสำคัญด้านไหน

ทั้งนี้ การวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาแรงจูงใจที่มีผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสนทนาโดยผ่านการเรียนรู้จากระบบการเรียนการสอนในชั้นเรียน จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้สอนมีบทบาทโดยตรงต่อการมีความรู้ความสามารถที่ถูกต้องและส่งผลต่อระดับผลความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้สอนที่จะสามารถสร้างความน่าเชื่อถือและยืนยัน การสอนที่มีคุณภาพได้นั้น ได้แก่ วุฒิการศึกษา วิชาเอกที่ศึกษา ประสบการณ์ในต่างประเทศที่ใช้ ภาษาอังกฤษ เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษและผู้เรียน ความรู้เกี่ยวกับวิธีสอน และประสบการณ์การสอน (สุพรรณ สุกมลสันต์ และกัญหาทิพย์ สิงห์เนติ, 2537) สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษากับ ความสามารถทางภาษาของผู้เรียน โดยพิจารณาจากผลคะแนนรายวิชาการพูดภาษาอังกฤษ 2 (223232 Oral English II) ภายใต้การสอนของผู้สอนชาวต่างชาติ ที่เป็นเจ้าของภาษา จนการศึกษาเกี่ยวกับ ภาษาศาสตร์และการสอน และมีประสบการณ์การสอนหลายปี ได้รับคำชื่นชมจากผู้สอนอื่น ๆ ใน ภาควิชาเดียวกันและผู้เรียน จึงเป็นสิ่งที่สามารถรับประกันปัจจัยผู้สอนที่มีคุณภาพได้

จากงานวิจัยที่พบ กล่าวได้ว่า ความสามารถทางภาษาของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันไปตาม สิ่งเร้าหรือแรงจูงใจในการเรียนที่เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ส่งผลให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายและกำหนด พฤติกรรมต่อการเรียนเพื่อการบรรลุถึงเป้าหมาย โดยพฤติกรรมเหล่านั้นหมายรวมถึงแนวทางใน การพัฒนาความสามารถทางภาษา ซึ่งอาจกระทำในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียนก็ได้ แรงจูงใจมีผลต่อ การกำหนดความพยายามในการพัฒนาความสามารถทางภาษาของผู้เรียน อย่างเช่น การเรียนพิเศษ เป็น กิจกรรมที่ผู้เรียนกระทำโดยปราศจากการบังคับหรือจบตามหลักสูตร การเรียนพิเศษจึงเป็น แนวทางการพัฒนาความสามารถทางภาษาส่วนบุคคล หรือจะเป็นการฝึกฝนทักษะการสนทนา ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน เพื่อเรียนรู้เพิ่มเติมหรือเกิดความชำนาญ สิ่งเหล่านี้อาจเรียกว่าเป็นกลวิธี การเรียนของผู้เรียนที่สามารถกำหนดได้เอง ซึ่งเป็นผลจากแรงจูงใจในการเรียน และมีผลต่อระดับ ความสามารถทางภาษา

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ผลความสามารถทางภาษาสามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ ความรู้ในภาษา และความสามารถในการใช้ภาษา สำหรับการวิจัย ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาผล ความสามารถในการใช้ภาษาในการสนทนาที่เป็นผลมาจากแรงจูงใจในการเรียนภาษา โดยปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ปัจจัยผู้สอนเกี่ยวกับ ข้อมูลที่สามารถยืนยันการสอนที่มีคุณภาพ ได้แก่ การศึกษา ประสบการณ์การสอน และเกณฑ์ การประเมินผล และยังรวมถึงวิธีการสอน หลักสูตร สื่อการสอนและกิจกรรมในการเรียนการสอนที่

ผู้สอนจัดขึ้นด้วย ทั้งนี้แรงจูงใจยังส่งผลต่อแนวทางในการพัฒนาระดับความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสนทนาของผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นการเรียนพิเศษ กลวิธีในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จะทำการเก็บรวบรวมแนวทางในการพัฒนาทักษะความสามารถทางภาษา และวิเคราะห์ผลของแนวทางนั้นที่สอดคล้องกับแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษด้วย

สำหรับการศึกษานี้ มุ่งเน้นศึกษาด้านความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเฉพาะทักษะด้านการฟังและการพูด หรือการสื่อสารด้วยวาจา เพื่อวิเคราะห์แรงจูงใจในการเรียนภาษาที่มีผลต่อการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเกณฑ์ในการวัดการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่ดีนั้น เป็นการประเมินผลในรายวิชาการพูดภาษาอังกฤษ 2 (2223232 Oral English II) คือ การมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่ดี สามารถพิจารณาได้จากการแสดงออกขณะสนทนาภาษาอังกฤษ ได้แก่ ความมั่นใจในการพูด การพูดไม่ติดขัด การออกเสียงที่ชัดเจนและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางภาษานั้นมีมานานแล้ว ซึ่ง Myers (1965 อ้างถึงใน ประกายทิพย์ พิชัย, 2539) ได้ทำการศึกษาทดลองเกี่ยวกับ Risk Taking and Academic Success and Their Relation to an Objective Measure of Achievement Motivation เป็นการศึกษาในด้านของความสำเร็จในการเรียนกับแรงจูงใจกับประสิทธิภาพของสมอง และสรุปผลการวิจัยได้ว่าแรงจูงใจมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะทางสมองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเชิงบวก หลังจากนั้น Gardner and Lambert (1972) ก็ได้ศึกษาต่อโดยวิจัยเรื่อง Attitudes and Motivation in Second-language Learning แล้วได้แบ่งแรงจูงใจในการเรียนภาษาออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แรงจูงใจเชิงเครื่องมือและแรงจูงใจเชิงบูรณาการ ผลการวิจัยสรุปได้ว่าแรงจูงใจมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางภาษา ซึ่งเป็นประเด็นหลักของการศึกษา โดยผู้เรียนที่มีแรงจูงใจเชิงบูรณาการจะมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาและวัฒนธรรมของภาษานั้น ๆ และมีความปรารถนาที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมของภาษานั้น ส่วนผู้ที่มีแรงจูงใจเชิงเครื่องมือในการเรียนภาษาจะเห็นคุณค่าของการเรียนภาษาที่สองและมีจุดประสงค์บางอย่างในการเรียน เช่น การเรียนเพื่อสอบผ่าน, เพื่อรายได้ที่ดี หรือเพื่อการทำงานในอนาคต เป็นต้น ต่อมา Ellis (1996) ได้จำแนกแรงจูงใจในการเรียนภาษาเพิ่มขึ้นอีก 2 ประเภท ได้แก่ แรงจูงใจเชิงผลและแรงจูงใจภายใน ซึ่งผู้เรียนที่มีแรงจูงใจเชิงผลในการเรียนภาษา จะมีความภาคภูมิใจในผลสัมฤทธิ์ทางภาษาของตน กล่าวคืออาจจะไม่ชอบแต่เรียนเพราะตัวเองเรียนแล้วได้ผลลัพธ์ที่ดี ได้รับการชื่นชมจากสังคมรอบข้าง ส่วนผู้เรียนที่มีแรงจูงใจภายในเกิดจากความชื่นชอบในลักษณะของตัวภาษา รวมถึงเนื้อหาและกิจกรรมที่ให้ภาษาเกิดความน่าสนใจขึ้นมาในขณะนั้น อย่างไรก็ตาม แนวคิดการแบ่งประเภทแรงจูงใจในการเรียนภาษาของ Gardner and Lambert (1972) เป็นแนวคิด

พื้นฐานของงานวิจัยอีกหลายงานในภายหลัง อย่างเช่น Burke (2004 cited in Wang, 2008, p. 634) ศึกษาแล้วพบว่าแรงจูงใจเชิงบูรณาการเป็นแรงจูงใจที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความพยายามมากขึ้นและทำให้มีความสามารถในการเรียนภาษาที่สองที่ดี ส่วนแรงจูงใจเชิงเครื่องมือมีความสัมพันธ์กับผลประโยชน์ที่ได้มากกว่า เช่น ประโยชน์ในการหางานและสถานภาพทางสังคม ขณะที่ผลการศึกษา Attitudes, Orientation, and Motivations in Language Learning: Advances in Theory, Research, and Applications ของ Dornyei (2003) และผลการศึกษาของมนูศักดิ์ ดีแกง (2553) เกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาปริญญาตรีปีที่สอง วิชาเอกภาษาอังกฤษธุรกิจในมหาวิทยาลัยที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อ ผลการศึกษาของทั้ง 2 งานวิจัยมีความคล้ายคลึงกัน คือ จากการศึกษาพบว่าแรงจูงใจเชิงเครื่องมือและแรงจูงใจเชิงบูรณาการมีความสัมพันธ์กับการเรียนภาษาอังกฤษในระดับที่ใกล้เคียงกัน โดยที่ทัศนคตินั้นมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นแรงจูงใจและส่งผลโดยตรงต่อเป้าหมายในการเรียน ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่มีเป้าหมายเพื่อการสอบผ่านเท่านั้น จึงเป็นการสรุปได้ว่านักศึกษามีแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสอบผ่าน และ Wang (2008) ศึกษา Motivation and English Achievement มุ่งเน้นการศึกษาแรงจูงใจภายนอกและแรงจูงใจภายในกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาชาวจีน สรุปได้ว่าแรงจูงใจภายนอกมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจภายในและผลสัมฤทธิ์ในเชิงบวก นอกจากนี้ยังมีการวิจัยเรื่อง Motivation and Attitudes towards Learning English ของ Al-Tamimi and Shuib (2009) ศึกษาแรงจูงใจและทัศนคติในการเรียนภาษาอังกฤษกับนักศึกษาปริญญาตรี สาขา Petroleum Engineering ที่ Hadhramout University of Science and Technology เพื่อศึกษาประเภทของแรงจูงใจในการเรียน แบ่งออกเป็น Instrumental Motivation, Integrative Motivation และ Personal Motivation ที่มีผลต่อการเรียนภาษาอังกฤษ และเพื่อทราบทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ เป็นการศึกษาที่ใช้วิธีเชิงสำรวจและการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลทางสถิติและข้อมูลเชิงลึกที่สามารถอธิบายถึงแรงจูงใจในการเรียนที่ภาษาที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษที่ชัดเจนมากขึ้น ผลการวิจัยสรุปได้ว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีแรงจูงใจเชิงเครื่องมือในการเรียนมากที่สุด และแรงจูงใจเชิงบูรณาการมีผลต่อการเรียนภาษาอังกฤษน้อยที่สุด ซึ่งจากการสัมภาษณ์นักศึกษาบางส่วนพบว่าพวกเขามีความภาคภูมิใจในสังคมและวัฒนธรรมของเขาและวัตถุประสงค์หลักที่เรียนภาษาอังกฤษก็เพื่อใช้ในการหางานและการทำงาน

แรงจูงใจในการเรียนที่เพิ่มขึ้นก็ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางภาษาดีขึ้นด้วย ดังปรากฏในผลการวิจัยของปริญดา ยะวงศา (2546) ที่ได้ศึกษาถึงแรงจูงใจในการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของเด็กระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากการร่วมกิจกรรมคำภาษาอังกฤษ พบว่ากิจกรรมช่วยให้เพิ่มแรงจูงใจในการเรียนให้กับผู้เรียน และส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นด้วย โดยวัดจากการเปรียบเทียบคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมคำภาษาอังกฤษแล้ว สอดคล้องกับผลการวิจัยของขจิต ฝอยทอง (2546) ศึกษาแรงจูงใจในการเรียน

ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า เมื่อผู้เรียนมีแรงจูงใจที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางภาษาดีขึ้น กล่าวคือผู้เรียนมีการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารมากขึ้น มีความกล้าและมีความมั่นใจในการพูดคุย ซักถาม และพยายามใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น จากผลการศึกษาดังกล่าวเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของแรงจูงใจในการเรียนภาษาที่มีผลต่อการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร อันนำมาสู่การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ในขณะเดียวกัน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนที่แตกต่างกันก็ส่งผลต่อระดับแรงจูงใจและทัศนคติต่อการเรียนรู้ภาษาที่แตกต่างกันไปด้วย ซึ่งพิจารณาจากข้อสรุปของงานวิจัยของ ฅณกุล ยัมศิริ (2546) ที่ได้ศึกษาถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนภาษาญี่ปุ่นในสถาบันการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร โดยศึกษาตัวแปร 2 ด้านคือ ด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา อาชีพ และสถานประกอบการ และด้านครอบครัว ประกอบด้วย ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความคาดหวังของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับสมาชิกในครอบครัว

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวไปแล้วนั้น จะเห็นได้ว่ามีงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับผลสัมฤทธิ์ทางภาษาเป็นจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่จะทำการศึกษาแรงจูงใจในการเรียนภาษา 2 ประเภท คือ แรงจูงใจเชิงเครื่องมือและแรงจูงใจเชิงบูรณาการตามแนวคิดแรงจูงใจของ Gardner and Lambert (1972) ขณะที่แรงจูงใจในการเรียนภาษาสามารถแบ่งได้อีก 2 ประเภท โดย Ellis (1996) คือ แรงจูงใจเชิงผลและแรงจูงใจภายใน งานวิจัยที่พบมีน้อยมากที่ทำการศึกษาแรงจูงใจในการเรียนภาษาครอบคลุมทั้ง 4 ประเภท และผลการวิจัยสรุปได้ว่าแรงจูงใจในการเรียนภาษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางภาษา แต่การศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างประเภทของแรงจูงใจการเรียนภาษาที่มีผลต่อการใช้ภาษายังไม่ชัดเจน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแรงจูงใจในการเรียนภาษา 4 ประเภทข้างต้น เพื่อศึกษาว่านิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 สาขาภาษาอังกฤษ ภาคปกติ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตบางแสน มีแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับใดและประเภทใดมากที่สุด ศึกษาแรงจูงใจที่ผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในทักษะการพูดและการฟัง และศึกษาแรงจูงใจที่มีผลต่อการพัฒนาความสามารถทางภาษาของนิสิต โดยทำการเปรียบเทียบข้อมูลแรงจูงใจและผลความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เพื่อสามารถอธิบายถึงผลของแรงจูงใจที่มีต่อความสามารถทางภาษาได้ชัดเจน และครอบคลุมทั้ง 4 ประเภทของแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ

บทสรุป

จากการศึกษาและทบทวนทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะพบว่าแรงจูงใจมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางภาษาอังกฤษ ซึ่งกระบวนการของแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษเกิดจากความต้องการและการมีความรู้ทางภาษาอังกฤษเป็นแรงขับเคลื่อนเรียนภาษาอังกฤษ เพื่อสามารถ

ตอบสนองต่อความต้องการหรือเป้าหมายของตนเองได้ ทั้งนี้ยังมีสิ่งล่อใจอาจเป็นวัตถุดิบของ กระแสน หรือคำชมเชย เมื่อได้รับสิ่งล่อใจแล้วจะทำให้เกิดการตื่นตัวเป็นภาวะที่บุคคลพร้อมที่จะแสดง พฤติกรรม โดยปกติแล้วการตื่นตัวระดับกลางถือว่าเป็นระดับการตื่นตัวที่ดีที่สุด ผู้เรียนก็จะมีสมาธิในการคิดและสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้อย่างดี ซึ่งสิ่งเร้าหรือสิ่งล่อใจที่ทำให้เกิดการตื่นตัวในการเรียนของแต่ละคนอาจแตกต่างกันไปตามเป้าหมายหรือความต้องการ ซึ่งเป็นที่มาของแรงจูงใจที่เป็นแรงขับที่ส่งผลให้ผู้เรียนต้องการเรียนภาษาอังกฤษและส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถทางภาษาคด้วย ทั้งนี้ต้องอาศัยเงื่อนไขการเสริมแรงที่เหมาะสมเพื่อให้การเรียนรู้ภาษาที่ดีทั้งจากผู้สอนและผู้เรียน โดยแรงขับเพื่อการศึกษาหรือในที่นี้คือแรงจูงใจในการเรียนภาษา สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ แรงจูงใจเชิงเครื่องมือ แรงจูงใจเชิงบูรณาการ แรงจูงใจเชิงผลและแรงจูงใจภายใน แรงจูงใจเหล่านี้เป็นเหตุผลให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายในการเรียนและผลักดันให้เกิดพฤติกรรมที่แตกต่างออกไปตามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางภาษา โดยผลสัมฤทธิ์ทางภาษาแบ่งออกเป็นความสามารถทางภาษาและความสามารถในการใช้ภาษา การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะความสามารถในการใช้ภาษา มุ่งประเด็นศึกษาที่การสนทนา ผ่านการใช้ทักษะการพูดและการฟัง ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญและใช้มากที่สุดในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาถึงระดับและประเภทของแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ แรงจูงใจที่มีผลต่อความสามารถและการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนิสิต ทำให้ทราบถึงแรงจูงใจในการเรียนที่มีผลต่อความสามารถในการใช้ภาษาสำหรับการสนทนา ที่สามารถนำเป็นแนวทางในการเรียนและพัฒนาความสามารถทางภาษาของตนเองให้ดีขึ้นได้ นอกจากนี้ ผลวิจัยเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวข้องกับการเรียนภาษาต่อไปเพื่อศึกษาเพิ่มเติม นำไปสู่การกำหนดนโยบายหรือวิธีการเพื่อสร้างบัณฑิตที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่ดีเพิ่มขึ้นได้ในอนาคต